

Notitie CIM toelichting STOP TPOD standaarden

Contactpersoon
<Eric van Capelleveen>
Projectleider PR04
M <0653260109>

Datum
<30.11.2018>

Projectnaam
Standaard officiële Publicaties met specifieke toepassing voor omgevingsdocumenten

Projectnummer
PR04

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

In deze notitie wordt een toelichtende inleiding gegeven op de rol en het gebruik van de CIM-producten vanuit het project PR04 Standaarden STOP/TPOD. Deze inhoud is bestemd om te worden opgenomen in de praktijkrichtlijnen STOP-TPOD, de documentatie bij de CIM-producten en ten behoeve van een storyboard-product waarmee beginnende gebruikers het hoe en waarom van het CIM wordt uitgelegd. Deze beschrijving maakt deel uit van de V097 levering eind december 2018

Wijzigingshistorie

Datum	Door	Onderwerp	Waar
12.11.2018	ECA	Initiële versie	
30.11.2018	ECA	Commentaar verwerkt	
12.12.2018	LVB	Commentaar verwerkt	
17.12.2018	ALO	Kleine verbeteringen	
18.12.2018	LDH	Toevoeging informatievertaling	

Doel van de CIM-producten

De conceptuele informatiemodellen beschrijven welke informatie wordt vastgelegd in het domein van enerzijds de Omgevingswet (CIM-OW) en anderzijds de bekendmakingswet (CIM-OP). Er zijn dus twee CIM's. Het is daarmee een raamwerk voor de concrete invulling van het gemeenschappelijk begrippenkader voor beide domeinen. Zogenaamde "vertaaltabellen" leggen de relaties tussen de begrippen in CIM-OW en CIM-OP. Meer informatie vindt u in het document "nut en noodzaak van het CIM".

Uit welke onderdelen bestaat de CIM-producten?¹

We kennen de onderstaande CIM-producten:

1. CIM-OW (Omgevingswet) beschrijft de informatie van de omgevingswet in een informatiekundig perspectief (niet tekstgericht, maar objectgericht), met objecten, hun kenmerken en hun onderlinge samenhang, door de bril van de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet DSO.
2. CIM-OP (Officiële Publicaties) beschrijft de objecten en samenhang door de bril van de Bekendmakingswet en de LVBB en andere systemen voor de consolidatie van Officiële Publicaties.
3. Vertaaltabel CIM-OW van/naar CIM-OP.
4. Vertaaltabel CIM-OW naar entiteiten in TPOD-UML schema's.
5. Vertaaltabel CIM-OW naar entiteiten en kenmerken (velden) zoals deze kunnen voorkomen in een XML-gecodeerd omgevingsdocument INHOUD.xml. Dit document is gecodeerd volgens de regels vastgelegd in een TPOD.XML voor het betreffende toepassingsprofiel van het omgevingsdocument waarvoor een INHOUD.XML is gemaakt.

Deze CIM-producten worden hierna op hoofdlijnen en in samenhang beschreven.

¹ De vertaaltabel van XML naar CIM-OW maakt geen deel uit van de V097 levering

CIM-OW

In dit conceptuele informatiemodel worden de meest belangrijke begrippen van de omgevingswet beschreven. Hier komen we de termen juridische regels, locatie, gebieden en locaties, functie, activiteit, omgevingsnorm, omgevingswaarde en beperkingengebied tegen. Maar ook begrippen uit het informatiestelseldomein als toepasbare regel en regelkwalificatie. Het taalgebruik is gerelateerd aan de belevingswereld van de opstellers en gebruikers van documenten binnen de omgevingswet. In het model komt het begrip regeltekst voor wat de verbinding vormt naar het CIM-OP. De begrippen zijn domein-specifiek voor de Omgevingswet gekozen.

Het CIM-OW is het referentiekader voor de formulering van het IMOW, dat wil zeggen: het uitwisselingsmodel voor OW richting DSO vanuit Ozon, het Informatie Model voor de Omgevingswet (en daarmee voor het DSO)

Het CIM-OW: Beschrijft de entiteiten en samenhang door de bril van de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet DSO. <document en model>

CIM-OP

In dit conceptuele informatiemodel worden de meest belangrijke begrippen van de Bekendmakingswet beschreven. Hier komen we de begrippen regeltekst, werkingsgebied, informatie-object tegen. Maar ook begrippen uit het informatiedomein als data-object, data-collecties, geometrie en waarde alsmede waardelijst en kenmerken. De gekozen begrippen zijn domein-onafhankelijk gekozen omdat de Bekendmakingswet alle bekendmakingen over alle domeinen regelt.

Het CIM-OP is het referentiekader voor de formulering van het IMOP het Informatie Model voor Officiële Overheidspublicaties.

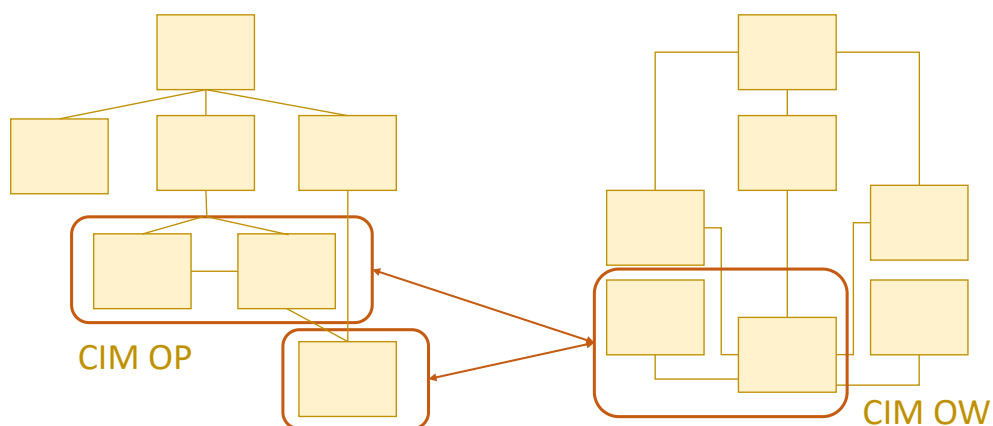
Het CIM-OP: Beschrijft de entiteiten en samenhang door de bril van de Bekendmakingswet en de LVBB en andere KOOP-systemen. <document en model>

Overzicht stappen informatievertalings van CIM-OW van/naar CIM-OP

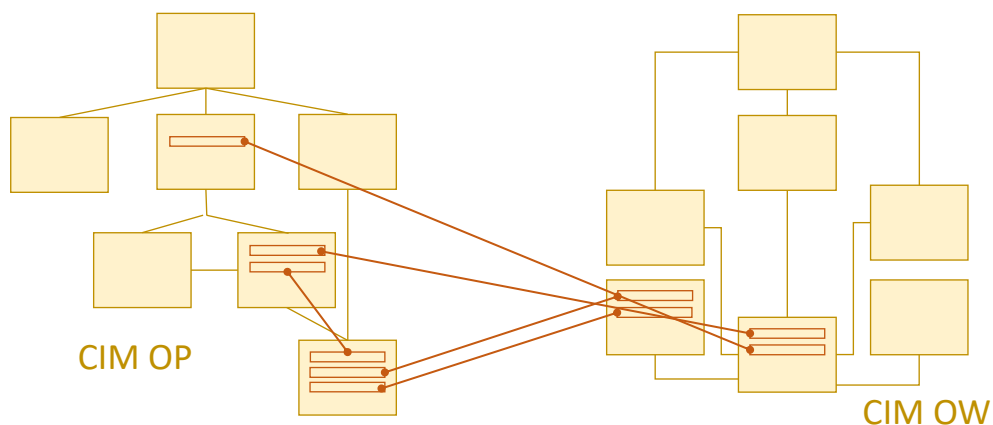
Waar het om zuiver juridische onderwerpen gaat vallen CIM OW en CIM OP samen. Ze wijken af in de manier waarop ze naar het domein van de Omgevingswet kijken. Waar CIM OW een model is voor domein-specifieke informatie, biedt CIM OP mechanismen om die informatie uit te wisselen, deels via de juridische processen, deels synchroon daaraan.

De vertaling van CIM OW van/naar de mechanismen van CIM OP verloopt in drie stappen. Eerst wordt geïdentificeerd welke informatie in CIM OW past bij welke mechanismen in CIM OP. Dit levert een mapping tussen concepten op.

Aan de slag met de Omgevingswet

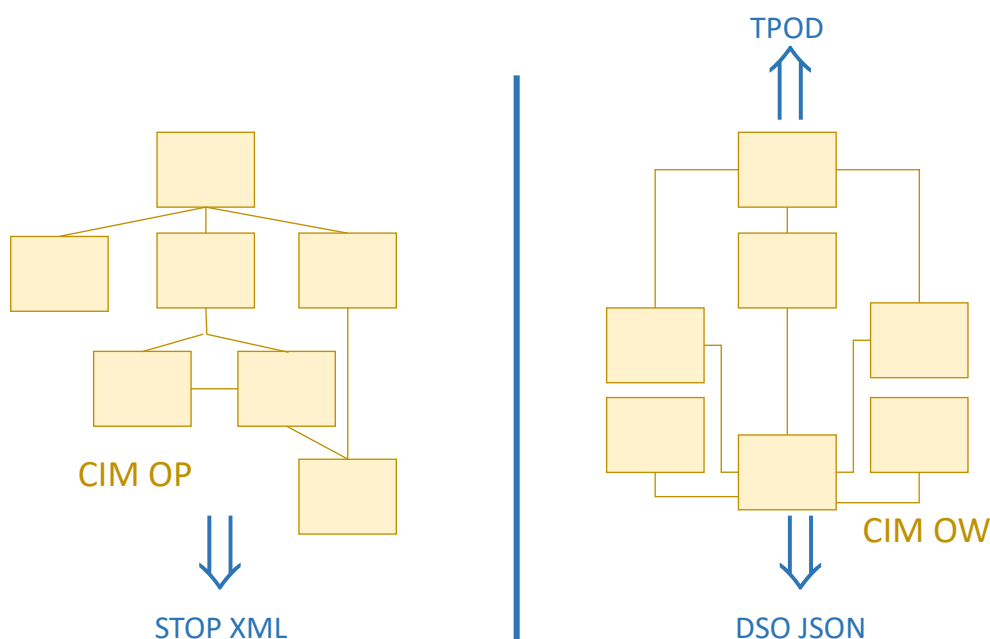

Daarna wordt op het niveau van de informatiemodellen vastgesteld hoe de attributen van die concepten in OW en OP gerelateerd zijn. Dit levert de functionele beschrijving van de transformatie van informatie uit de OW wereld van/naar OP. Dit is soms meer dan het direct relateren van attributen, het kan neerkomen op het uiteen rafelen of juist samenstellen van informatie. In de OW wereld zijn bepaalde juridische constructies uit CIM OP bijvoorbeeld niet relevant waardoor ze niet of op een andere manier terugkomen in CIM OW. Aan de andere kant heeft CIM OW soms meerdere constructies uit CIM OP nodig voor een OW object.

Voor zowel CIM OP als CIM OW zijn vertalingen beschikbaar naar een uitwisselformaat. Dit zijn vertalingen van de informatiemodellen naar STOP XML voor CIM OP en DSO JSON voor CIM OW. Een directe vertaling van XML van/naar JSON (of van CIM OW naar STOP XML, van CIM OP naar DSO JSON) is daarom niet nodig.

Aan de slag met de Omgevingswet

Beleidsvrijheid en spelregels voor de vorm

De vertaaltabel is geen 1:1-tabel omdat de juristen die namens het bevoegd gezag de regels en werkingsgebieden formuleren, veel keuzevrijheden hebben. Bevoegd gezag heeft binnen de kaders van de wet namelijk beleidsvrijheid. Zij kan derhalve het 'WAT' van de regels en 'WAAR' van de werkingsgebieden bij die regels autonoom bepalen (binnen de spelregels van de omgevingswet). Tegelijk legt de Bekendmakingswet spelregels op over de vorm (XML codering en metadata) waarin een OW-besluit moet worden aangeboden. Omdat vanuit de optiek van het beoogde gebruik van het DSO de inhoud van het Ow-besluit ook betekenisvol herkend zou moeten kunnen worden, worden deze gegevens geannoteerd. Deze annotaties vertellen hoe de tekst en relaties tussen onderdelen van de tekst en geometrie die het werkingsgebied beschrijft, machine-leesbaar geïnterpreteerd dienen te worden. Zijn er geen annotaties, dan kan de computer de mens-leesbare verbanden in de regel niet leggen en raken we informatie in praktische zin kwijt.

Modellering bepaalt waar de inhoud landt

De manier van formuleren van de inhoud van het Ow-besluit (modelleren) bepaalt *de facto* hoe de inhoud in XML-termen gecodeerd wordt en waar deze in het digitale besluit teruggevonden gaat worden.

Zo kan een opsteller van een besluit op diverse niveaus de inhoud van de regels (in de regeltekst opgenomen inhoud) computer-leesbaar duiden met annotaties. In regeling-gerichte Ow-besluiten is dat op het niveau van een artikel of/en een lid. We noemen dat opline-annotaties; deze betreffen het hele artikel of lid. Daarnaast kan informatie in de regeltekst of in een informatieobject worden geplaatst. Dat zijn zogeheten inline-annotaties; deze betreffen een onderdeel van de artikel of lid tekst. Daarmee bepaalt de regelmaker de hoeveelheid regels in een artikel en/of lid en tevens het niveau van annoteren en dus ook waar de inhoud teruggevonden kan worden.

De vertaaltabel (de plek in het XML-bericht) is dus situatieafhankelijk

Aan de slag met de Omgevingswet

Anders dan gebruikelijk is de vertaaltabel dus niet 1:1 maar situatie-afhankelijk. De manier waarop het bevoegd gezag de inhoud heeft gemodelleerd, bepaalt dus waar de juridisch relevante informatie (binnen besluit) en de informatie over de gegevens in het besluit (buiten besluit) landen in de XML gecodeerde STOP-TPOD besluiten. Bij het ontrafelen/decoderen van een geconsolideerde regeling uit een toestand-gebaseerd deel hiervan, worden de objecten uit CIM-OW dus situatieafhankelijk gevuld. Het OZON, het voorportaal van het LV-DSO, voert deze ontrafeling van XML-gecodeerde toestandsberichten verkregen vanuit de LVBB uit.

Uitwerking

Vertaaltabel CIM-OW van/naar CIM-OP

Van alle CIM-OW elementen wordt aangegeven op welke plek in CIM-OP deze elementen moeten komen staan, oftewel te vinden zijn, en hoe deze daar heten. Zo komt een Regeltekst uit CIM-OW overeen met de Regeltekst uit CIM-OP, en is een CIM-OW Activiteit terug te vinden als een Data object, in een Data collectie, in CIM-OP. CIM-OP biedt een generieke mogelijkheid aan een model zoals CIM-OW, om een CIM-OW Activiteit een plek te geven in de OP keten. Bij het uitwerken van CIM-OP naar de meer technische componenten van STOP, komen de CIM-OW elementen in generieke zin mee, verpakt in STOP termen zoals Data object en met een duiding 'CIM-OW Activiteit'.

Uiteindelijk komt de OW informatie terecht in XML, oftewel in een STOP-TPOD-gecodeerd omgevingsbesluit (dat voorkomt als een INHOUD.XML bericht van bevoegd gezag naar de LVBB). Om deze XML weer als OW kenner te kunnen lezen is het zaak dat er een vertaaltabel is die XML-gecodeerde INHOUD omzet naar OW-taal (concepten uit CIM-OW) en daarmee in CIM-OW, een uit objecten en object-relaties opgebouwde tabel. Een dergelijke vertaling maakt duidelijk hoe een karakter-georiënteerd XML bestand (waarin alle informatie componenten expliciet zijn getypeerd) moet worden begrepen vanuit het perspectief van CIM-OW en CIM-OP. Een XML-bericht wordt dan als het ware uitgepakt en in een objecten-en-relaties vorm vertaald. Deze vertaling is nodig omdat in de juridische en publicatiewereld de documentgerichte benadering (OP XML) de *de facto* standaard representatievorm is. In de wereld van informatiesystemen en het DSO worden gegevens relationeel en objectgericht ontsloten en is JSON de standaard. Het transport van gegevens over OW-besluiten vindt plaats in XML gecodeerde berichten, en volgt een documentaire opzet. Het mag niet uitmaken of de OW informatie nou in tekst zit, of in XML, of in JSON. De betekenis moet overal hetzelfde zijn. Het is de taak van de vertaaltabellen om dit sluitend aan te tonen en te borgen.

Vertaaltabel CIM-OW naar entiteiten in TPOD-UML schema's

Omdat de TPOD's (Toepassings-Profielen voor Omgevings-Documenten) de vertaling doen van Ow-begrippen naar de inhoud in een XML-gecodeerd Ow-besluit, zijn de UML-schema's van TPOD gesteld in de begrippen van het CIM-OW. De profielen geven aan welke soort entiteiten en kenmerken mogen of moeten voorkomen in een specifiek omgevingsdocument / Ow-besluit. Deze mogelijke wegen naar het opnemen van informatie in een OW-besluit worden via het zogeheten *mengpaneel* gevisualiseerd. Het mengpaneel vertaalt de keuze naar entiteiten die gebruikt mogen dan wel moeten worden. De bedrijfsregels behorende bij het toepassingsprofiel worden zo expliciet gemaakt. De vertaaltabel CIM-OW – TPOD UML in samenhang met het mengpaneel laten deze relaties zien.²

Vertaaltabel CIM-OW naar IMOP-entiteiten en -kenmerken (velden)

De vertaaltabel CIM-OW naar IMOP is, gegeven het eerdere betoog over situatie-afhankelijk voorkomen van modellering van de inhoud van een Ow-besluit in een INHOUD.XML bericht zelf ook situatie-afhankelijk. Waar regeltekst in CIM-OW hetzelfde is als regeltekst in CIM-OP kan het in het IMOP voorkomen als artikel of lid dan wel alinea. Een activiteit in het CIM-OW is in het CIM-OP bekend als kenmerk van een regel(tekst). En in het inhoud.XML als kenmerk "activiteit" indien deze geannoteerd is. Kenmerken kunnen/moeten worden toegekend indien het TPOD-schema dit toelaat/verplicht. Bij de kenmerken moet aangegeven worden welke "waarde" uit de waardenlijst daarbij relevant is. Die kiest bevoegd gezag uit een waardelijst. Een dergelijke waardelijst kan gesloten (limitatief) of open (uitbreidbaar) zijn. Bij een open lijst mag bevoegd gezag een nieuwe waarde in haar eigen omgeving zelf toevoegen en wordt dit 'toevoegen' als mutatie ook meegestuurd met de regels. Bij gesloten waardelijsten kunnen alleen beheermatig per versie van de standaard wijzigingen worden doorgevoerd omdat zij direct effect hebben in de werking van en functionaliteiten van de applicaties van het DSO en LVBB.

² Hier hoort nog bij dat CIM OP en OW input/leidend is voor TPOD. TPOD maakt een combinatie van OP en OW domein, en brengt ze samen. Het principe is: 1 op 1 waar mogelijk, en waar niet mogelijk, een goede uitleg waarom er is afgeweken